Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle:

Asia: HE 130/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi välttämättömän terveydenhuollon ja kotihoidon turvaamisesta työtaistelun aikana

Hyvinvointiala HALI kiittää lausuntopyynnöstä.

Hyvinvointiala HALI kannattaa lakiesitystä.

Ehdotetun lain tarkoituksena on turvata terveydenhuollon ja kotihoidon asiakkaiden ja potilaiden henki ja estää heidän terveydentilansa vakava vaarantuminen.

Perustuslain 7 §:n 1 momentin ja perustuslain 19 §:n 1 momentin toteuttamiseksi välttämätön hoito ja huolenpito tulee ensisijaisesti toteuttaa järjestämällä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut käytettävissä olevilla vaihtoehtoisilla tavoilla. Kunnan tai kuntayhtymän tulee pyrkiä turvaamaan palvelujen järjestäminen ensisijaisesti muilla keinoilla kuin tämän lain mukaisilla keinoilla.

Voimassa olevan lainsäädännön ja voimavarojen rajoissa käytettävissä olevat keinot eivät riitä kaikissa tapauksissa turvaamaan välttämätöntä hoitoa ja huolenpitoa tarvitsevien asiakkaiden ja potilaiden henkeä tai estämään terveydentilan vakavaa vaarantumista. Koska työtaistelun osapuolet eivät ole sopineet ilmoitettujen työnseisausten aikaisesta riittävästä suojelutyöstä siten, että asiakkaiden ja potilaiden hengen tai heidän terveydentilansa vakavan vaarantumisen estämiseksi tarvittava välttämätön hoito ja huolenpito voitaisiin turvata, on välttämätöntä, että ammattitaitoisen työvoiman saatavuus näihin kriittisiin toimintoihin turvataan muilla keinoilla. Tämän toteuttaminen edellyttää puuttumista siihen, kuinka laajasti työntekijäjärjestö voi käyttää työtaisteluoikeuttaan, sekä lisäksi mahdollisesti puuttumista tällaisiin töihin kykenevien henkilöiden henkilökohtaiseen vapauteen ja työtaisteluoikeuteen.

Näiden lain perusteluistakin löytyvien periaatteiden mukaisesti lakiesitys on välttämätön asiakkaiden hengen turvaamiseksi tai vakavan vaarantumisen välttämiseksi. Laki on siten oikeasuhtainen ja perusteltu, vaikka se jossain määrin rajoittaa ammattiliittojen työtaisteluoikeutta. Rajoitus koskee kuitenkin vain sitä välttämätöntä suojelutyötä, jota asiakkaiden hengen turvaaminen tai vakavan vaarantumisen välttäminen edellyttää.

Pidämme myös lakiesityksen mukaista keinoa työtaisteluoikeuden rajaamisesta suojelutyön neuvotteluvelvoitteen kautta perusteltuna.

Samaan johtopäätökseen lakiesityksen välttämättömyydestä ovat tulleet keskeiset viranomaiset.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran ylijohtaja Markus Henriksson on todennut, että potilas- ja asiakasturvallisuus vaarantuisi työtaistelussa siten, että potilasturvallisuuslain säätämiselle on perusteet. Jos lakia ei säädetä, ihmisiä oletettavasti kuolee työtaistelun takia ja terveys vaarantuu vakavasti.

Oikeuskansleri Tuomas Pöysti on korostanut, että maan hallituksella on oikeudellinen velvollisuus varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminta lainsäädännöllisin toimin. Ihmisten oikeus henkeen ja terveyteen on työtaisteluoikeutta tärkeämpi oikeus.

Annamme mielellämme asiaan liittyviä lisätietoja.

Helsingissä 13.9.2022

Tuomas Mänttäri

Työmarkkinajohtaja, varatuomari

Hyvinvointiala HALI ry

Eteläranta 10, 00130 Helsinki

gsm +358 40 5712330
tuomas.manttari@hyvinvointiala.fi

www.hyvinvointiala.fi

Hyvinvointiala HALI edistää yksityisten sosiaali- ja terveysalan ja varhaiskasvatuksen palveluja tuottavien yritysten ja järjestöjen toimintaedellytyksiä ja neuvottelee alan yleissitovat työehtosopimukset. Se myös neuvoo jäseniään työoikeudellisissa ja elinkeinopolitiikan kysymyksissä. HALIn 1550 jäsentä työllistävät 90 000 sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaista. Liiton jäsenet tuottavat mm. vanhuspalveluita, lasten, nuorten ja varhaiskasvatuksen palveluita, lääkäripalveluita, kuntoutusta, suun terveydenhuoltoa, päihde- ja mielenterveyspalveluita sekä toimivat alan järjestötyössä. HALI on Elinkeinoelämän keskusliiton jäsen.